

Kāds putns ir urālpūce un, kas meža īpašniekiem būtu jāņem vērā meža apsaimniekošanā, lai urālpūce viņu un apkārtējos mežos justos labi, par to šajā materiālā.

URĀLPŪCEI DRAUDZĪGA MEŽA APSAIMNIEKOŠANA

Dati no Pūču sugu aizsardzības plāna*

- Populācijas lielums Latvijā: 1825 – 5381 ligzdojoši pāri.
- Mērens pieaugums (par 64,36%) kopš 1990. gada; mērens samazinājums (par 52,22%) kopš 2007. gada.
- Ligzdo liela izmēra dobumos, pusdobumos (stumbeņos), vecās lielo plēsīgo putnu ligzdās.
- Sugas apdraudētība Latvijā, atbilstoši starptautiski atzītajiem IUCN - **jutīga (Vulnerable, VU)**, jo tās populāciju veido mazāk kā 10000 pieauguši indivīdi, populācija izdzīvo ekstrēmas (lielākas par 10 reizēm) fluktuācijas un pēdējās paaudzes laikā populācija ir samazinājusies par vairāk kā 25%.
- Latvijā ir pierādīts, ka ar mežizstrādi saistīti traucējumi ligzdošanas gadā un gadu pirms tās tuvāk par 300m urālpūces ligzdošanas vietai, samazina ligzdošanas varbūtību šajā vietā par apmēram 80% nekā tad, ja traucējumi nav bijuši (ir bijuši tālāk)
- Iekļauta Latvijā īpaši aizsargājamo sugu sarakstā (Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumi Nr. 396 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu”).
- Iekļauta Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību 1. pielikumā.

* Avotiņš jun. A. 2019. Apodziņa *Glaucidium passerinum*, bikšainā apoga *Aegolius funereus*, meža pūces *Strix aluco*, urālpūces *Strix uralensis*, ausainās pūces *Asio otus* un ūpja *Bubo bubo* aizsardzības plāns. Latvijas Ornitoloģijas biedrība, Rīga.

- Sugas apdraudētība Latvijā, atbilstoši starptautiski atzītajiem IUCN - **jutīga (Vulnerable, VU)**, jo tās populāciju veido mazāk kā 10000 pieauguši indivīdi, populācija izdzīvo ekstrēmas (lielākas par 10 reizēm) fluktuācijas un pēdējās paaudzes laikā populācija ir samazinājusies par vairāk kā 25%.
- Saistības ar veciem un saimnieciskās darbības maz skartiem mežu biotopiem dēļ, urālpūce ir atzīta par lietussarga sugu bioloģiskās daudzveidības aizsardzībā mežos.

Iespējas sugas aizsardzībai

- Par nozīmīgāko netiešas iznīcināšanas paņēmienu ir uzskatāma mežistrāde urālpūces ligzdošanas laikā. Mežistrādes laikā tiek nocirsti lielāko dimensiju koki un ekonomiski nozīmīgākie koku ciršanas apjomi tiek īstenoti vecākajās mežaudzēs. Tās ir vietas un struktūras, kas ir nozīmīgas urālpūces ligzdošanai.
- Precīzu aprēķinu par šādas iznīcināšanas apjomiem nav.
- Mežistrādi pavadošais trokšņa piesārņojums (iespējams, samazina medību sekmes).
- Urālpūces aizsardzībai optimālais apsaimniekošanas paņēmiens būtu pilnīgs mežistrādes aizliegums teritorijās, kas atzītas par prioritārām sugas aizsardzībai.
- Tiek rekomendēts ligzdošanas vietā (dabisko apstākļu nosacīta pastāvīga teritorija, kurā putnu suga ligzdo) noteikt mikroliegumu (pilnīgs vai daļējs saimnieciskās darbības ierobežojums) 25-500 hektāru platībā.

Mākslīgās ligzdošanas vietas urālpūcei

Būri urālpūcēm Latvijā tiek izvietoti kopš 20. gs. 90.-tajiem gadiem; Būri jāizvieto 4 – 6 m augstumā. Būru pirmreizējo kontroli iespējams veikt ar videokameru telekspiskā kātā.

Ligzdošanas laikā ligzdu un izvestu mazuļu tiešā tuvumā var uzbrukt cilvēkam. Agresivitāte ir variējoša, bet pieaug līdz ar mazuļu vecumu.

Būru izgatavošana

- Būri jāizgatavo no vismaz 2,5 cm bieziem, sausiem, iekšpusē neēvelētiem dēļiem.
- Dēļiem jābūt impregnētiem.

- Jumta pārsedzei nepieciešams ruberoīds vai skārds.
- Ēveļskaidu – rupju zāģskaidu pieejamība (pūces ligzdu netaisa).
- Ligzdošanas sekmju monitoringa veicējiem jābūt zināšanām un iemaņām darbā ar pūcēm – dzimuma un vecuma noteikšanā, olu aizperētības pakāpes noteikšanā, morfometrisko parametru ievākšanā; Latvijas Gredzenošanas centra atļaujai veikt putnu gredzenošanu; zināšanām pūču barības upuru identifikācijā.

Informācijas un foto autors Gaidis Grandāns. Dabas aizsardzības pārvaldes sertificēts eksperts